

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoCsp/31/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119205248
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radoslav Svitana, PhD
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3119205248.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Radoslava Svitana, PhD., a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Viery Škultétyovej v spore žalobcu: N. K. K., M., F. XX XXX XXX, so sídlom S. J. XX/M., G., zastúpeného advokátskou kanceláriou Z., M. H., N. so sídlom S. XX, G., F. 47 XXX XXX, proti žalovanému: S. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. J. I. XXX, N. J. I., o zaplatenie 361,56 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 28Csp/74/2019-135 zo dňa 21. februára 2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 28Csp/74/2019-212 zo dňa 13. júla 2020 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. v spojení s opravným uznesením **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 263,53 eur a úrok z omeškania vo výške vo výške 5 % ročne zo sumy 263,53 eur do zaplatenia, vo výroku II. žalobu vo zvyšku zamietol a vo výroku III. priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 45,78 %. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že na základe zmluvy o združenej dodávke plynu z 26.02.2018 žalobca dodával zemný plyn žalovanému pre typ odberného miesta rodinný dom. Žalobca žalovanému vystavil vyúčtovaciu faktúru č. XXXXXXXXXXXX za odber zemného plynu za fakturačné obdobie od 28.02.2018 do 26.09.2018 na sumu 263,53 eur splatnú dňa 18.10.2018, ďalej faktúru č. XXXXXXXXXXXX za vystavenie a zaslanie upomienky v sume 10,- eur splatnú dňa 31.12.2018, faktúru č. XXXXXXXXXXXX za vystavenie a zaslanie upomienky v sume 5,- eur splatnú dňa 24.07.2018 a faktúru č. XXXXXXXXXXXX za znovupripojenie odberného miesta v sume 83,03 eur, splatnú dňa 30.04.2018. Z faktúry č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 8.3.2018 vyplýva, že spoločnosť N. - O., M. vykonala pre žalobcu podľa priloženého súpisu úkony - znovupripojenie odberných miest, pričom z predloženého súpisu vyplýva, že znovupripojenie sa vykonalo aj u žalovaného. Podľa katalógu služieb spoločnosti N. - O., M. cena montáže meradla pre znovupripojenie odberného miesta predstavuje 69,19 eur/výkon (s DPH 83,03 eur/výkon).

1.2 Právne súd prvej inštancie zdôvodnil rozhodnutie ustanoveniami § 51, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, ods. 5, § 488, § 491 ods. 1, § 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 2 písm. c) bod 1, § 2 písm. c) bod 12, § 17 ods. 1, § 76 ods. 7 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. Dospel k záveru, že v zmluve o dodávke plynu vystupoval žalovaný v pozícii spotrebiteľa. Keďže žalovaný vyúčtovaciu faktúru č. XXXXXXXXXXXX za dodávku plynu za obdobie od 28.02.2018 do 26.09.2018 nespochybnil, považoval súd toto vyúčtovanie spotreby za oprávnené a v tejto časti (263,53 eur s úrokom z omeškania) žalobe vyhovel.

1.3 Vo vzťahu k poplatkom za upomienky a za znovupripojenie odberného miesta súd prvej inštancie uviedol, že dojednanie platíť poplatky nemôže byť súčasťou obchodných podmienok dodávateľa, príp. jeho cenníka (ako tomu bolo v danom prípade), ale len samotnej spotrebiteľskej zmluvy. Poplatky za služby spojené s administratívnou agendou (poplatky za upomienky) predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa a konanie žalobcu spočívajúce vo vyúčtovaní týchto poplatkov možno hodnotiť vo vzťahu k spotrebiteľovi ako poškodzujúce. Za tento poplatok spotrebiteľ nedostáva žiadnu protihodnotu. Poplatok má nepochybne sankčný charakter, teda ho možno považovať za zmluvnú pokutu. Dojednanie o tejto zmluvnej pokute sa nachádza vo formulárových obchodných podmienkach a výška poplatku je stanovená v cenníku, pričom žalobca ako dodávateľ v zmysle § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka nepreukázal, že žalovaný mal možnosť ovplyvniť obsah tohto zmluvného ustanovenia. Súd preto uzavrel, že táto zmluvná podmienka nebola dojednaná individuálne. Ak je poplatok za upomienky (resp. zmluvná pokuta) stanovený paušálne bez zohľadnenia reálnych nákladov, nemožno dospieť k záveru o jeho primeranosti.

1.4 Pokiaľ ide o poplatok za znovupripojenie odberného miesta, súd prvej inštancie uviedol, že žalobca preukázal, že dňa 20.02.2018 došlo k demontáži meradla na odbernom mieste žalovaného a dňa 28.02.2018 k jeho znovumontáži. Aj poplatok za znovupripojenie odberného miesta v rozhodujúcej miere predstavuje skrytú sankciu pre spotrebiteľa za porušenie jeho povinností včas a riadne platiť úhrady za poskytnuté služby. Jeho neprijateľnosť videl súd prvej inštancie v tom, že od spotrebiteľa sa vyžaduje úhrada nákladov v paušalizovanej sume bez toho, aby bol dodávateľ povinný preukazovať skutočnú výšku týchto nákladov. Takýto poplatok spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa tým, že zbavuje dodávateľa dôkazného bremena, ktoré by inak musel niesť, pokiaľ ide o skutočné náklady na znovupripojenie odberného miesta.

1.5 O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobca i žalovaný mali vo veci čiastočný úspech, pričom vo vzťahu k žalovanej sume bol úspech žalobcu 72,89 % a jeho neúspech 27,11 %. Súd žalobcovi ako strane sporu, ktorá mala vo veci čiastočný úspech, priznal nárok na náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie a bránenie práva podľa pomeru jeho úspechu a neúspechu v konaní, t. j. vo výške 45,78 %.

1.6 Opravným uznesením č. k. 28Csp/74/2019-212 zo dňa 13. júla 2020 súd prvej inštancie opravil v záhlaví rozsudku nesprávnosť v označení spisovej značky.

2.1 Proti uvedenému rozsudku vo výrokoch II. a III. podal včas odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, alebo aby rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie zdôvodnil tým, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví ako jediný zákonom určený štátny orgán má v kompetencii schváliť a tým i určiť obsah obchodných podmienok žalobcu, v dôsledku čoho sú tieto podmienky regulovanými ustanoveniami, pričom regulované ustanovenia podľa smernice Rady 93/13/EHS nepodliehajú preskúmvaniu neprijateľnosti zmluvných podmienok. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví schválil obchodné podmienky žalobcu, vypracované v zmysle rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. XXXX/XXXX/P-OP z 29. novembra 2013. Žalobca preto namietal, že súd prvej inštancie nemohol nepriznať časť nároku s poukazom na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v zmluvnej dokumentácii žalobcu, nakoľko táto odráža obsah regulačných ustanovení (je priamo určená rozhodnutím regulačného úradu). Okrem toho žalobca osobitne poukázal na preferenciu platnosti právneho úkonu, ktorú je potrebné zastávať aj vo vzťahoch spotrebiteľských.

2.2 Žalobca tiež v odvolaní poukázal na to, že meradlo spotreby zemného plynu patrí osobe odlišnej žalobcu - spoločnosti N. - O., M.. - a úkony súvisiace s týmto meradlom (vrátane prerušenia dodávky zemného plynu a znovupripojenia odberného miesta) vykonáva spoločnosť N. - O., M., ktorá požaduje odplatu za tieto úkony i od žalobcu. Spoločnosť N. - O., M.. na tento úkon žalobcovi vystavila doklad, ktorým mu účtovala toto prerušenie a obnovenie dodávky zemného plynu, a žalobca tejto spoločnosti odplatu za jej úkon riadne zaplatil. Uvedené vychádza i z rozhodnutí Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, podľa ktorých „Náklady spojené s prerušením, prípadne s následným obnovením distribúcie a dodávky plynu z dôvodov neplnenia povinností odberateľa je odberateľ povinný nahradiť dodávateľovi v zmysle Cenníka externých služieb a výkonov platného v čase prerušenia alebo obnovenia dodávky“ (článok VII. bod 5 rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. XXXX/XXXX/P-OP).

2.3 Okrem toho žalobca namietal, že nie každá nerovnováha, ktorú spôsobujú ustanovenia zmluvných podmienok, je neprijateľná, ale takáto (neprijateľná) je nerovnováha značná. Z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie problematikou nerovnováhy, či stupňa nerovnováhy akokoľvek zaoberal a nie je jasné, ako súd posudzuje deliace kritérium, kedy sa jedná o nerovnováhu a kedy o nerovnováhu značnú. K upomienkam žalobca uviedol, že podľa § 17 ods. 13 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike je zo zákona povinný odberateľa (v tomto prípade i žalovaného) upomínať, čo aj v tomto konkrétnom prípade urobil. Zo žiadneho ustanovenia právnych predpisov nevyplýva, že by bol žalobca povinný znášať s tým spojené náklady. V zmysle citovaného ustanovenia žalobca musí sledovať úhrady žalovaného, musí zistiť neplnenie platobných povinností žalovaného a musí žalovaného upozorniť, a to všetko v rámci ochrany odberateľa plynu, nejedná sa teda o činnosť v záujme ochrany nejakých záujmov žalobcu.

2.4 Ďalej žalobca uviedol, že pokiaľ súd vedel, aké rozhodnutie mieni prijať, mal dať žalobcovi možnosť k tomuto sa osobitne vyjadriť. Ak bola žaloba v niečom neúplná, podľa § 129 ods. 1 CSP mal súd žalobcu vyzvať na jej doplnenie a v prípade zjavne nedôvodnej žaloby mal súd postupovať podľa § 138 CSP, čo sa nestalo. Súd pri svojom závere o zamietnutí časti nároku mal žalobcu vyzvať na späťvzatie žaloby (v tejto časti) z dôvodu jej zjavnej nedôvodnosti, čo však neurobil. Vo veci bolo rozhodnuté bez nariadenia pojednávania, kedy žalobca predtým nebol vyzvaný na doplnenie žaloby, ani na späťvzatie žaloby (v zamietanej časti) z dôvodu jej zjavnej nedôvodnosti, čím by mohol získať vedomosť o možnej negatívnej úvahe súdu k uplatnenému nároku. Z uvedených dôvodov žalobca namietal, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Napadnutý rozsudok je podľa žalobcu postihnutý vadou nepreskúmateľnosti z dôvodu nedostatočného odôvodnenia.

3. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP. Výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie nebol napadnutý odvolaním a odvolací súd správnosť tohto výroku nepreskúmal.

5. Z obsahu spisu i z argumentácie žalobcu v konaní pred súdom prvej inštancie jasne vyplýva, že žalobca sa domáhal nároku na zaplatenie sumy 83,03 eur titulom poplatku za znovupripojenie odberného miesta (faktúra č. XXXXXXXXXXXX) s tým, že poukazoval na svoje (všeobecné) obchodné podmienky a cenník služieb. Je teda zrejmé, že nešlo o fakturáciu náhrady škody podľa § 82 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, ako sa snažil naznačiť žalobca v odvolaní, keď (bez uvedenia akýchkoľvek súvislostí, najmä bez skutkových tvrdení k vzniknutej škode) citoval ustanovenia § 82 ods. 1, ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. išlo teda o fakturáciu poplatku, nie o náhradu škody.

6. Aj keby však žalobca predmetnou faktúrou uplatňoval náhradu škody za neoprávnený odber zemného plynu podľa § 82 ods. 1 písm. g) zákona č. 251/2012 Z. z. (pričom, ako bolo uvedené vyššie, údaje na faktúre ani tvrdenia žalobcu v konaní pred súdom prvej inštancie tomu nezodpovedajú), odvolací súd k tomu uvádza, že náhradu škody z dôvodu neoprávneného odberu je možné uplatňovať len vtedy, ak skutočne vznikla škoda (§ 82 ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z.). Dôkazné bremeno preukázania vzniku škody a príčinnej súvislosti medzi neoprávneným odberom a vzniknutou škodou zaťažuje toho, kto náhradu škody uplatňuje (žalobcu). Len ak bolo preukázané, že skutočne vznikla škoda, ktorá je v príčinnej súvislosti s neoprávneným odberom, je možné, pokiaľ ide o výšku škody, aplikovať ustanovenie § 82 ods. 3 zákona č. 251/2012 Z. z. a namiesto vyčíslenia výšky skutočne vzniknutej škody použiť vzorec ustanovený vyhláškou č. 292/2012 Z. z.

7. Súd prvej inštancie správne právne posúdil vec tak, že žalobca uplatňoval nárok na zaplatenie poplatku za znovupripojenie odberného miesta, pričom tento poplatok mal základ v neprijateľnej zmluvnej podmienke, ktorá nebola individuálne dojednaná a ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (o tom, že išlo o spotrebiteľský vzťah, neboli pochybnosti a ani žalobca proti tomu v odvolaní nenamietal) tým, že zbavuje dodávateľa dôkazného bremena, ktoré by inak musel niesť, pokiaľ ide o skutočné náklady na prerušenie a znovuobnovenie dodávky plynu.

8. Podstatou odvolacej argumentácie žalobcu bolo to, že predmetný poplatok za znovupripojenie odberného miesta je zmluvnou podmienkou, ktorá odráža obsah regulačných ustanovení (regulátorom je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví), a preto nemôže podliehať preskúmvaniu prijateľnosti alebo neprijateľnosti. Je možné dať žalobcovi za pravdu v tom, že vnútroštátne ustanovenia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa (vrátane ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) je potrebné interpretovať so zreteľom na európske smernice, na ktorých transpozíciu boli tieto vnútroštátne ustanovenia prijaté (v súlade so zásadou eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva). Ak teda smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v znení neskorších predpisov v článku 1 ods. 2 ustanovuje, že „zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia [...], nepodliehajú ustanoveniam tejto smernice“, je tým daný aj rámec pre vnútroštátne posudzovanie prijateľnosti alebo neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách v tom zmysle, že zmluvné podmienky, ktoré odrážajú záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia, nepodliehajú preskúmvaniu (ne)prijateľnosti. Je to možné interpretovať aj tak, že ak zmluva obsahuje zákonné alebo regulačné ustanovenie, de facto nejde o zmluvnú podmienku, ktorej prijateľnosť by mohla byť preskúmvaná súdom, ale o samotné zákonné alebo regulačné ustanovenie.

9. Je však potrebné jasne rozlíšiť, či konkrétne zmluvné ustanovenie (konkrétny bod zmluvy, všeobecných obchodných podmienok alebo ďalších listín súvisiacich so zmluvou, vrátane napr. cenníka) skutočne odráža (výlučne) zákonné alebo regulačné ustanovenie. V preskúmvanej veci nie je sporné, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) vydal tzv. vzorové obchodné podmienky dodávky plynu a tiež schválil obchodné podmienky žalobcu ako dodávateľa plynu. Podľa čl. IV bodu 15 Vzorových obchodných podmienok dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby pre odberateľov plynu v domácnosti, ako sú zverejnené na webe ÚRSO a ako ich priložil žalobca k odvolaniu, „v prípade nezaplatenia [nedoplatku z vyúčtovacej faktúry alebo preddavkovej platby] ani v dodatočnej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako 10 dní od upozornenia o neuhradení záväzku, stanovenej v upomienke, je dodávateľ plynu oprávnený na náklady odberateľa plynu po jeho predchádzajúcom poučení o prerušení dodávky plynu prostredníctvom prevádzkovateľa distribučnej siete obmedziť alebo prerušiť distribúciu plynu do odberného miesta až do zaplatenia dlžnej sumy alebo odstúpiť od zmluvy“. Podobne podľa čl. IV bodu 31 žalobcom vydaných Obchodných podmienok poskytovania univerzálnej služby pri dodávke plynu pre odberateľov plynu kategórie domácnosť, ktoré schválil ÚRSO, „ak Odberateľ neuhradí Preddavkovú platbu alebo nedoplatok z Vyúčtovacej faktúry za dodávku plynu v stanovenej výške a lehote splatnosti, a ani po predchádzajúcom písomnom poučení o plánovanom prerušení distribúcie, resp. dodávky plynu a dodatočnej 10-dňovej lehote na úhradu, ktoré poskytol Dodávateľ Odberateľovi v písomnom upozornení, je Dodávateľ oprávnený odstúpiť od Zmluvy alebo prerušiť distribúciu, resp. dodávku plynu, a to na náklady Odberateľa a za podmienok uvedených v týchto OP [= obchodných podmienok]“. Podľa čl. VII bodu 7 tých istých obchodných podmienok žalobcu „náklady spojené s prerušením, prípadne s následným obnovením distribúcie a dodávky plynu z dôvodov neplnenia povinností Odberateľa je Odberateľ povinný nahradiť Dodávateľovi v zmysle Cenníka externých služieb a výkonov platného v čase prerušenia alebo obnovenia dodávky plynu“.

10. Vyššie citované ustanovenia vzorových obchodných podmienok a obchodných podmienok žalobcu stanovujú možnosť dodávateľa plynu prerušiť dodávku plynu „na náklady odberateľa“, avšak žiadnom ustanovení týchto obchodných podmienok sa neuvádza, ako majú byť tieto náklady určené. Už zo samotného slovného spojenia „na náklady odberateľa“ však vyplýva, že odberateľ má uhradiť náklady, nie paušálny poplatok. Obchodné podmienky žalobcu, schválené regulátorom, síce v tejto súvislosti odkazujú na cenník, avšak samotná výška poplatku (cena) za znovuoobnovenie dodávky plynu nepodlieha schvaľovaniu (regulovaná je len cena samotného plynu a jeho distribúcie - viď § 11 ods. 2 zákona č. 250/2012 Z. z.), ako to napokon potvrdil aj samotný žalobca, keď v odvolaní uviedol, že „v tomto konaní požadovaná odplata nesúvisí s úkonom, ktorý podlieha v zmysle zákona cenovej regulácii“.

11. Je teda možné konštatovať, že „úhrada nákladov“ za odpojenie a znovupripojenie odberného miesta priamo vyplýva z regulačných ustanovení (z obchodných podmienok vydaných resp. schválených regulátorom), avšak samotná výška tejto úhrady (výška poplatku za znovupripojenie odberného miesta) je stanovená len v cenníku žalobcu (resp. v cenníku jeho obchodného partnera - k tomu viď nižšie) a nepodlieha regulácii. Ak teda tento poplatok nie je ustanovený zákonom a nepodlieha ani regulácii, potom v spotrebiteľských vzťahoch nejde o zmluvnú podmienku, ktorá nemôže byť preskúmvaná

súdom. Súd prvej inštancie túto zmluvnú podmienku správne podrobil preskúmaniu vo vzťahu k jej prijateľnosti so záverom, že ide o zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. S týmto záverom sa odvolací súd stotožnil.

12. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nezadefinoval hranicu medzi nerovnováhou a značnou nerovnováhou (v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa), odvolací súd uvádza, že všeobecne ani nie je možné takúto hranicu definovať. To, či ide o „jednoduchú“ nerovnováhu, alebo o značnú nerovnováhu, je možné posúdiť iba individuálne, s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, charakter zmluvnej podmienky, povahu predmetného tovaru alebo služby a postavenie dodávateľa a spotrebiteľa. V preskúmvanej veci ide o spotrebiteľskú zmluvu o dodávke plynu, čo je kľúčová komodita (nie je potrebné na tomto mieste diskutovať o tom, či dodávka plynu je službou alebo dodaním tovaru, keďže ochrana spotrebiteľa sa rovnako vzťahuje na predaj tovaru aj na služby), nevyhnutná pre bežný život obyvateľov. Je teda zrejmé, že práve vo vzťahu k tejto komodite je závislosť spotrebiteľa na dodávateľovi veľmi významná, pričom ide o trh, kde síce žalobca už nemá monopolné postavenie, ale počet dodávateľov je značne obmedzený. Ako uviedol súd prvej inštancie, predmetná zmluvná podmienka (poplatok za znovupripojenie) zbavovala žalobcu ako dodávateľa dôkazného bremena, ktoré by inak musel niesť, ak by mal preukazovať skutočné náklady na prerušenie a znovuoobnovenie dodávky plynu žalovanému ako spotrebiteľovi. Vzhľadom na vyššie uvedené charakteristiky tohto odvetvia a závažnosť zásahu do spotrebiteľských práv zbavovaním sa dôkazného bremena považoval odvolací súd hodnotenie tejto zmluvnej podmienky súdom prvej inštancie ako takej, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, za správne.

13. K argumentu žalobcu, že išlo o poplatok, ktorý on sám zaplatil spoločnosti N. - O., M., odvolací súd uvádza, že žalobca nepreukázal skutočné zaplatenie tohto poplatku uvedenej spoločnosti (predložil len faktúru od N. - O., M., s rozpisom fakturovaných výkonov, nie však doklad o zaplatení tejto faktúry), čo je vzhľadom na dôkazné bremeno o výške skutočných nákladov podstatný dôkaz.

14. Aj keby však žalobca tento poplatok spoločnosti N. - O., M. skutočne zaplatil, spotrebiteľ nemôže byť „rukojemníkom“ obchodných vzťahov medzi dodávateľom a jeho obchodnými partnermi. Ak žalobca a spoločnosť N. - O., M. medzi sebou namiesto účtovania skutočných nákladov na odpojenie a znovupripojenie odberného miesta zaviedli prax účtovania paušálneho poplatku (čo pri veľkom množstve podobných úkonov môže byť obojstranne výhodné), je to vec ich obchodného vzťahu. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že účtovanie paušálneho poplatku medzi dodávateľom plynu a distribučnou spoločnosťou odobril ÚRSO schválením prevádzkového poriadku spoločnosti N. - O., M. (bod 9.1.9 rozhodnutia ÚRSO č. XXXX/XXXX/P-PP, ako ho citoval žalobca v odvolaní), pričom však ani tu sa schválenie ÚRSO netýka konkrétnej výšky tohto poplatku a podľa bodu 12.2.9 citovaného rozhodnutia ÚRSO majú byť ceny v Cenníku externých služieb prevádzkovateľa distribučnej siete stanovované na základe individuálnej kalkulácie. Ako už bolo uvedené, účtovanie paušálnej sumy za opakujúce sa úkony medzi podnikateľmi navzájom môže zjednodušovať ich obchodné vzťahy (nie je potrebné v každom individuálnom prípade dokladovať konkrétne náklady), avšak nemôže mať za následok povinnosť spotrebiteľa zaplatiť takto určený poplatok, pokiaľ nezodpovedá skutočným nákladom. Vo vzťahu ku konečnému spotrebiteľovi aj v takom prípade platí, že dodávateľ (ktorý je v zmluvnom vzťahu so spotrebiteľom) môže účtovať len skutočné náklady za úkony vyvolané neplnením zmluvných povinností zo strany spotrebiteľa a skutočnú výšku týchto nákladov je v prípade sporu povinný preukázať.

15. To isté platí aj vo vzťahu k poplatkom za upomienky. Akékoľvek poplatky spojené s uplatňovaním pohľadávky, pokiaľ neboli individuálne dojednané, je potrebné v spotrebiteľskom vzťahu považovať za neprijateľné zmluvné podmienky, pretože zaťažujú spotrebiteľa nad rozsah skutočných nákladov dodávateľa a zbavujú dodávateľa povinnosti preukazovať skutočné náklady. Je možné dať za pravdu žalobcovi, že zákon o energetike mu ukladá povinnosť upovedomiť upomínať odberateľa (pričom toto upomínanie je aj v záujme spotrebiteľa, keďže mu dáva možnosť odvrátiť hrozbu odpojenia) a že zo žiadneho ustanovenia právnych predpisov nevyplýva, že by bol žalobca povinný znášať s tým spojené náklady. To však neznamená, že žalobca môže účtovať za vystavenie a zaslanie upomienky paušálny poplatok bez ohľadu na skutočné náklady spojené s takýmto úkonom. Aj v tomto prípade ide o poplatok, ktorý nebol individuálne dojednaný a umožňuje žalobcovi ako dodávateľovi zbaviť sa dôkazného bremena vo vzťahu k skutočným nákladom takéhoto úkonu. Preto aj ustanovenie cenníka, ktoré umožňuje žalobcovi účtovať spotrebiteľom takýto paušálny poplatok, je potrebné považovať za

zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, teda neprijateľnú zmluvnú podmienku.

16. Neobstojí ani procesná námietka žalobcu, že súd prvej inštancie rozhodol bez pojednávania, a teda žalobca nemal možnosť oboznámiť sa s negatívnou úvahou súdu vo vzťahu k uplatnenému nároku. Zo súdneho spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie rozhodol vo veci na pojednávaní, na ktoré riadne predvolal obe strany sporu, pričom právny zástupca žalobcu písomne ospravedlnil svoju neúčasť a súhlasil s prejednaním veci v jeho neprítomnosti. Na pojednávaní súd prvej inštancie uviedol skutkové aj predbežné právne posúdenie veci.

17. To, že súd nepostupoval podľa § 138 CSP, teda nevyzval žalobcu na (čiastočné) späťvzatie žaloby, neznamená, že by nemohol žalobu v niektorej časti zamietnuť. Vyzvať žalobcu na späťvzatie žaloby je možné len vtedy, ak zo skutočností tvrdených v žalobe je zrejmé, že žaloba je zjavne nedôvodná. V tomto prípade žaloba nebola zjavne nedôvodná (ako vyplýva aj z vyššie uvedeného, žalobca mal nárok na náhradu skutočne vynaložených nákladov, len nepreukázal ich skutočnú výšku), teda najneskôr na pojednávaní mohol žalobca doplniť svoje skutkové tvrdenia a navrhnúť k nim dôkazy. To, že sa žalobca na pojednávaní nezúčastnil, nezakladá povinnosť súdu ďalej písomne komunikovať so žalobcom a vyzývať ho na uvedenie skutkových tvrdení či predloženie dôkazov. Pokiaľ žalobca nevyšetřil (neuviedol) výšku skutočných nákladov, neunesol bremeno tvrdenia, čo má za následok zamietnutie žaloby v tejto časti, nie povinnosť súdu vyzývať na doplnenie žaloby (keďže výška a skutkový základ uplatňovaného nároku boli v žalobe vymedzené dostatočne určito).

18. Pokiaľ žalobca namietal, že súd mohol sám vykonať dokazovanie oboznámením rozhodnutí ÚRSO, odvolací súd uvádza, že rozhodnutia regulátora nie sú predmetom dokazovania, ich oboznámenie bolo v tomto prípade otázkou právneho posúdenia veci. S rozhodnutiami ÚRSO sa podrobne oboznámil odvolací súd a vyššie sa vysporiadal s argumentáciou žalobcu, založenou na týchto rozhodnutiach.

19. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, riadne vyhodnotil dôkazy každý jednotlivito a všetky vo vzájomnej súvislosti, správne zistil skutkový stav veci, v rozsudku uviedol skutkové zistenia, ktoré z dokazovania vyplynuli a na vec aplikoval správne právne predpisy, ktoré i správne vyložil, pričom sa nedopustil nesprávneho procesného postupu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie preto nemá charakter nepreskúmateľného či arbitrárneho rozhodnutia a ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie v napadnutej časti rozsudku súdu prvej inštancie. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. ako vecne správne potvrdil.

20. Vo vzťahu k výroku o trovách konania žalobca v odvolaní neuviedol samostatné odvolacie dôvody. Odvolací súd tento výrok preskúmal ako súvisiaci (závislý) výrok a dospel k záveru, že aj tento výrok je potrebné potvrdiť ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1, ods. 2 CSP a správne tiež určil výšku úspechu každej zo sporových strán (úspech žalobcu 72,89 %, úspech žalovaného 27,11 %), ako aj pomer úspechu a neúspechu žalobcu ako úspešnejšej strany (tzv. čistý úspech žalobcu 45,78 %).

21. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ustanoveniami § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP. Keďže žalovaný bol v odvolacom konaní plne úspešný, mal by v zmysle citovaných ustanovení nárok na náhradu účelne vynaložených trov odvolacieho konania. Žalovaný bol však v odvolacom konaní nečinný, žiadne trovy mu teda v odvolacom konaní nevznikli, preto odvolací súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).